

ELIAMEP Briefing Notes

44 / 2016

Ιούνιος 2016

Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κατάργηση των θεωρήσεων διαβατηρίων για τους πολίτες του Κοσόβου

Βέρα Τίκα

Βοηθός ερευνήτρια, Πρόγραμμα Νοτιοανατολικής Ευρώπης, ELIAMEP

Στην τελική ευθεία βαίνει η διαδικασία κατάργησης των θεωρήσεων διαβατηρίων (βίζα) μεταξύ Ευρωπαϊκής Ένωσης και Κοσόβου. Η είδηση της θετικής πρότασης εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάργηση των θεωρήσεων, πρόταση που θα πρέπει να επικυρωθεί από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο και το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο στο επόμενο διάστημα, έγινε γνωστή στις 4 Μαΐου 2016. Η Επιτροπή δια των εκπροσώπων της, τον Επίτροπο Μετανάστευσης και Εσωτερικών Υποθέσεων Δημήτρη Αβραμόπουλο και την Ύπατη Εκπρόσωπο για θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφάλειας Federica Mogherini, επιβεβαίωσε ότι το Κόσοβο πληροί όλες τις προϋποθέσεις του οδικού χάρτη για την κατάργηση των θεωρήσεων στα διαβατήρια. Μια σημαντική, όμως, παράμετρος στην διαδικασία κατάργησης των θεωρήσεων θα είναι, ταυτόχρονα, η ύπαρξη ενός μηχανισμού αναστολής της σε περίπτωση μαζικής εξόδου των Κοσοβάρων και αναζήτησης ασύλου στις χώρες της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Πρόκειται για μια πρόβλεψη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που σκοπό έχει την αποτροπή των μεταναστευτικών ροών των προηγούμενων ετών από το Κόσοβο προς χώρες της ΕΕ, κυρίως τη Γερμανία, τη Γαλλία και το Βέλγιο.

Η απόφαση για την κατάργηση των θεωρήσεων στα διαβατήρια σημαίνει, πρακτικά, ότι οι πολίτες του Κοσόβου, κατά την μετακίνησή τους προς τις χώρες της ζώνης Schengen, έχουν έγγραφα πιστοποίησης επαρκούς οικονομικής και ιατρικής κάλυψης για την παραμονή τους στο εξωτερικό η οποία, όμως, δεν μπορεί να ξεπεράσει τις 90 ημέρες. Επιπροσθέτως, μέχρι τη στιγμή που η εν λόγω πρόταση θα μεταβιβαστεί για ψήφιση στα αντίστοιχα όργανα της ΕΕ, το Κόσοβο θα πρέπει να έχει προχωρήσει και με τα τελευταία κριτήρια της λίστας των συνολικά 95 κριτηρίων απαραίτητων για την ολοκλήρωση του διαλόγου για την εν λόγω διαδικασία. Τα τελευταία κριτήρια είναι η επικύρωση από το κοινοβούλιο του Κοσόβου της συμφωνίας για την συνοριογραμμή με το Μαυροβούνιο, η επικύρωση της Συμφωνίας για την Ένωση των Αυτόνομων Επαρχιών της Σερβίας και, τέλος, η καταπολέμηση του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς.

Η συμφωνία για την οριοθέτηση συνοριογραμμής με το Μαυροβούνιο βρίσκεται στην τελική φάση της υπογραφής της καθώς η Δημόσια Επιτροπή του Κοσόβου, που απαρτίζεται από Κοσοβάρους ειδικούς, και η Διεθνής Επιτροπή Εμπειρογνομώνων, που συστάθηκε κατόπιν πρωτοβουλίας της τέως προέδρου της χώρας, Atifete Jahjaga, βεβαιώνουν ότι η συνοριογραμμή μεταξύ των δύο χωρών είναι ίδια με εκείνη που είχε το Κόσοβο ως αυτόνομη επαρχία της Σερβίας στο πλαίσιο της Ομοσπονδιακής Γιουγκοσλαβίας.

Βαρύνουσας σημασίας αποτελεί και το κριτήριο της δημιουργίας της Ένωσης των Δήμων με σερβική πλειοψηφία στο βόρειο Κόσοβο, που συμβάλει στην καλή συνεργασία με την Σερβία. Η συμφωνία που υπογράφηκε στις Βρυξέλες στις 25 Αυγούστου 2015 μεταξύ του πρωθυπουργού της Σερβίας Aleksander Vucic και του πρωθυπουργού του Κοσόβου Isa Mustafa, προβλέπει, μεταξύ άλλων, την δημιουργία μιας αυτόνομης πολιτικοδιοικητικής οντότητας με διευρυμένες αρμοδιότητες επί οικονομικών και εκπαιδευτικών θεμάτων, καθώς και σχετικά με την απορρόφηση κονδυλίων από τη Σερβία.

Το απαραίτητο βήμα, ωστόσο, στην διαδικασία της εκπλήρωσης των εκκρεμών προϋποθέσεων για την τελική κατάργηση των θεωρήσεων, που είναι η ψήφιση των ανωτέρω συμφωνιών από το κοινοβούλιο της χώρας, έχει συναντήσει τον σκόπελο της δριμείας κριτικής των βασικών κομμάτων της αντιπολίτευσης, και κυρίως του κινήματος Vetevendosje, που κατηγορούν την κυβέρνηση για παραχώρηση εθνικής κυριαρχίας σε αυτόνομες διοικητικές διαιρέσεις των Σέρβων εντός της επικράτειας του Κοσόβου και της παραχώρησης κοσοβαρικού εδάφους στην περίπτωση της συμφωνίας με το Μαυροβούνιο. Παρόλο που την απόφαση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την κατάργηση των visa την δέχτηκαν θετικά συνολικά όλες οι δυνάμεις της χώρας, η επικύρωση των προαναφερθέντων συμφωνιών στο κοινοβούλιο της χώρας προβλέπεται να είναι μια πραγματική δοκιμασία.

Η πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για κατάργηση των θεωρήσεων διαβατηρίων για τους πολίτες του Κοσόβου

Η τακτικιστική επιλογή των κομμάτων της Αντιπολίτευσης να απέχουν από τις κοινοβουλευτικές συνεδριάσεις και η συμμετοχή τους σε διαδηλώσεις αποτελούν βασικά 'όπλα' στη φαρέτρα αντίθεσης στην κυβέρνηση, την οποία κατηγορούν ότι διαπράττει 'έσχατη προδοσία' ενάντια στα συμφέροντα της χώρας. Η δε προτεινόμενη από την αντιπολίτευση λύση της διενέργειας πρόωρων κοινοβουλευτικών εκλογών, θεωρείται δυνητικά ως μια απειλή για το συνολικό 'τοπίσμα' της διαδικασίας της απελευθέρωσης των visa.

Αν και το κριτήριο της καταπολέμησης του οργανωμένου εγκλήματος και της διαφθοράς αναφέρεται ως μια σημαντική προϋπόθεση για την απελευθέρωση των visa, γίνεται σαφές ότι και από την πλευρά της ΕΕ αλλά και του Κοσόβου αυτός ο στόχος προεκτείνεται μακροπρόθεσμα στο χρόνο. Μεταξύ πάντως των πρωτοβουλιών που έχουν αναληφθεί στον τομέα της διαφάνειας και καταπολέμησης της διαφθοράς είναι η αλλαγή του νόμου που αφορά στους δημόσιους διαγωνισμούς, η καθιέρωση των ηλεκτρονικών δημόσιων διαγωνισμών, και τέλος ο αποκλεισμός από τα δημόσια λειτουργήματα προσώπων με εμπλοκή σε παράνομες δραστηριότητες και μη λευκό ποινικό μητρώο.

Η θετική πρόταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για τις θεωρήσεις αποτελεί για το Κόσοβο μια σημαντική επιτυχία στην διαδικασία προσέγγισής του στην ΕΕ και τις δυτικοευρωπαϊκές χώρες. Ο πρωθυπουργός Isa Mustafa ανέφερε ως επόμενες προκλήσεις του Κοσόβου την ένταξή του στην ΕΕ και το ΝΑΤΟ. Είναι όμως προφανές ότι το Κόσοβο βρίσκεται ακόμα πολύ μακριά από το να έχει ρεαλιστική και άμεση προοπτική ένταξης στους εν λόγω οργανισμούς, όχι μόνο λόγω των αδυναμιών του ίδιου του κράτους αλλά και λόγω του προβλήματος του διεθνούς του καθεστώτος.

Ελληνικό Ίδρυμα Ευρωπαϊκής & Εξωτερικής Πολιτικής (ΕΛΙΑΜΕΠ)

Λεωφ. Βασιλ. Σοφίας 49, 10676 Αθήνα | Τηλ. +30 210 7257 110 | Fax +30 210 7257 114 | E-mail eliamep@eliamep.gr

Το ΕΛΙΑΜΕΠ δεν υιοθετεί ως ίδρυμα πολιτικές θέσεις. Καταβάλλει μάλιστα προσπάθειες να παρουσιάζονται στα πλαίσια των εκδηλώσεών του και στο μέτρο του δυνατού όλες οι υπάρχουσες απόψεις. Υπό το πρίσμα αυτό, οι αναλύσεις και οι γνώμες που δημοσιεύονται στις σειρές του θα πρέπει να αποδίδονται αποκλειστικά στους συγγραφείς και να μην θεωρείται ότι αντιπροσωπεύουν απαραίτητα τις απόψεις του Ιδρύματος..

Μάθετε περισσότερα για το έργο μας - Επισκεφθείτε τον ιστότοπο www.eliamep.gr/en

Αν επιθυμείτε να διαγραφείτε από τη λίστα παραληπτών προωθείστε κενό μήνυμα στην ηλεκτρονική διεύθυνση unsubscribe@eliamep.gr